СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 141. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 22-го липня 1943. No. 141. Jersey City, N. J., Thursday, July 22, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПІДСТАВИ ЗЛУКИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ З АМЕРИКАНСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Голова майнерської юнії Джан Л. Луис і інші урядовці, що є з ним, запропонували умовини злуки з Американською Федерацією Праці на конференції зо спеціяльним комітетом, делегованим федерацією. Луис каже, що Злучені Майнерські Робітники у числі 500,000 готові вернутися до федерації на підставі теперішнього стану. Колиб виринули які спірні питання про старшинство чи право росказу, то це можна буде наладнати вже після приступлення майнерів до федерації.

Наради тривали дві й пів години при замкнених дверах. Перебігу нарад не оголошено. Денійел Товбин, предсідник спеціяльного комітету, пригадав, що угода має ще прийти під наради повного комітету в наступнім місяцю в Шікаґу.

НЮТОН ОСТЕРІГАЄ, ЩО МАЙНИ МОЖУТЬ ПЕРЕЙТИ НА ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ.

ВАШИНҐТОН. — Карло Е. Нютон, федеральний заступник адміністратора копалень угля, проголосив вперше від свого назначення в уряді осторогу на адресу власників копалень угля. Він сказав, що власники мусять самі вміти наладнати відносини з робітниками, коли хочуть затримати майни дальше в своїх руках. Коли вони до цього неспосібні, тоді уряд перейме копальні са свою власність, як це сталося в Анґлії.

Нютон був на конґресі копальняної індустрії в Синсинаті. Там деякі власники заявили готовість передачі копалень державі негайно. Одначе Нютон каже, що держава нерадо це зробить і воліє, щоб власники дальше вели підприємства.

АРМІЯ ВІДПУСКАЄ ФАХОВИХ РОБІТНИКІВ НА РОБОТУ.

ВАШИНҐТОН. — Управа армії згодилася відпустити 4,500 вояків, фахових робітників в копальнях цинку й міди, щоб вони вернулися назад до праці в копальнях. Управа армії каже, що згаданих металів дуже потрібно до дальшого ведення війни, а їх продукція значно зменшилася ізза недостачі робітників у майнах. Тому, що нема звідки дістати фахових копальників, треба було їх дістати з армії.

БРИТІЙСЬКОГО ГРОМАДЯНИНА ОБЖАЛОВУЮТЬ У ЗАТІЯХ ДЛЯ ДЕРЖАВ ОСІ.

ВАШИНҐТОН. — В Монтерей, Каліфорнія, придержали аґенти Федерального Бюра Інвестиґації британського громадянина Гаролда Еборі і поставили його під суд за те, що він перепродував плятину для держав Осі. Це подав до прилюдного відома І. Едґар Гувер, голова Бюра Інвестиґації. Гувер каже, що плятина є дуже важна для ведення війни. Арештованому закидають, що він є головою конспіративного кружка торговців плятиною. Вони викуплюють плятину від американців, посилають її до Південної Америки, а там її дістають аґенти держав Осі. Еборі признався, що він уживав власного телеґрафічного кодексу та виминав американську федеральну цензуру.

ЗВІДОМЛЮЮТЬ ПРО СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОГО КОМУНІСТА В КАНАДІ.

ҐРІНСБАЙ (Онтеріо, Канада). — Канадійська Пресова Аґенція звідомляє, що тут помер український комуніст Матвій Попович у 53 році життя. Він був уродженцем Західньої України, до Америки прибув в 1909 році. Разом із жінкою став співати в Метрополитен Опері в Ню Йорку, а після одного року перенісся до Винніпеґу, у Канаді. Там став провідником радикального робітничого руху і заснував між іншим Українську Фармерську Робітничу Святиню. З вибухом війни його інтернували, бо його орґанізацію уряд закрив. Ізза недуги його випустили з табору інтернованих і він помер у своїм домі.

ПРОДУКЦІЯ ҐУМИ В БРАЗИЛІЇ ЗРОСТАЄ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Разилія). — Бразилійські підприємці продукції ґуми звідомляють, що вони випродукували в 1943 р. 35,000 тон ґуми. Це є на 100 відсотків більше ніж у попередному році. Вони надіються осягнути продукцію 50,000 тон в наступнім році, коли здійсняться роспочаті праці в околиці Амазонки та Сао Павльо.

ІКЕС ОБЖАЛОВУЄ БИЗНЕСМЕНІВ В НЕДОСТАЧІ ПРОДУКЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Не прихильники Нового Розподілу ані ті, що становлять „Трост Мозку" є відповідальні за недостачі у воєнній продукції, а радше бизнесмени, що хочуть платити „доляр на рік" винуваті в тому. Таке проголосив секретар внутрішних справ Гаролд Л. Ікес на конференції Клюбу Екзекутивних Урядовців Продажі.

Радить Покликати до Війни 2,000,000 Бюрових Робітників

НЮ ЙОРК. — Фред Кент, президент Ради унівеситету Ню Йорк, розробив плян реформи для федеральних бюр, які тепер дають працю для 3,000,000 умових працівників. Він цієї думки, що з цього числа можна взяти до армії, фльоти, маринаркі, промислу та хліборобства 2,000,000 людей, а решту лишити при роботі, там де вони є.

Кент є головою Комітету Післявоєнних Плянів з рамени промисловців та купців. Його пропозиції зводяться до таких точок: 1. розвязати різні федеральні агітаційні аґенції, що затруднюють тисячі людей; 2. змінити закон Ваґнера а на його місце дати ліпший робітничий закон, що був би приємливий і для робітників і для публики; 3. змінити податкову систему. У той спосіб зарадиться недостачі робтіників у воєнній продукції, а зменшиться не потрібні кошти утримання людей по різних бюрах — думає Кент.

МАЄ ПЛЯН ВИРАТУВАТИ ВСІХ ЖИДІВ ЗПІД ГІТЛЄРА

НЮ ЙОРК. — На конференції орґанізацій, що займаються вийратуванням жидів із теперішного положення, виголошували промови різні бесідники. Конференція відбулася в готелю Камодор. На ній був приявний і американський віцеадмірал (пенсіонований) Йетс Стерлинґ. Він подав плян створення спільної міжнародньої аґенції, яку призналиб Зєдинені Держави (Аліянти). Ця аґенція увійшлаб у переговори з Гітлєром, щоб він випустив 4,000,000 жидів, які живуть у території ним занятій. Це булаб більша половина европейських жидів, яких нараховують на 7,000,000 душ. Ті жиди, що їх відпубстив би Гітлер, перейшлиб до Палестини та до інших країв. У цей спосіб можнаб вратувати всіх досі живучих жидів від загибелі, твердить Стерлинґ.

Конференція Гітлера й Мусолінія в Північній Італії

БЕРН. — Підчас коли Аліянти бомбардували Рим, італійський диктатор Мусоліні відбував конференцію з Гітлєром „в одному місті в північній Італії", здається в Вероні. Конференція, за звідомленням учасників, мала на ціли „зробити безпосередний контакт для широкого обговорення теперішньої військової ситуації".

Предмети нарад обговорено перед стрічою диктаторів на конференціях представників збройних сил Німеччини й Італії, між котрими були: з італійського боку: начальник ґенерального штабу, командант Сицилії й Сардинії, начальник морського штабу й начальник повітря; з німецького: маршал Ґерінґ, маршал Кайтел і визначний представник фльоти.

НІМЦІ ГРОЗЯТЬ ЗА РИМ БОМБАРДУВАННЯМ НЮ ЙОРКУ Й ВАШИНҐТОНУ

Берлінське радіо навело слова речника німецького міністерства заграничних справ, що *„колись ворог буде надармо відкликатися до совісти світу або людяности, коли його культурні памятки або встанови будуть бомбардовані в Вашинґтоні, Ню Йорку або Лондоні"*. Мовляв, день пімсти прийде, коли чаша ненависти виповниться вщерть.

Німецьке радіо заявило, що папа Пій для протесту проти рейду на Рим переніс свою резиденцію з Ватикану до Риму, аби зазначити тим, що він не тільки папа, але й епископ Риму.

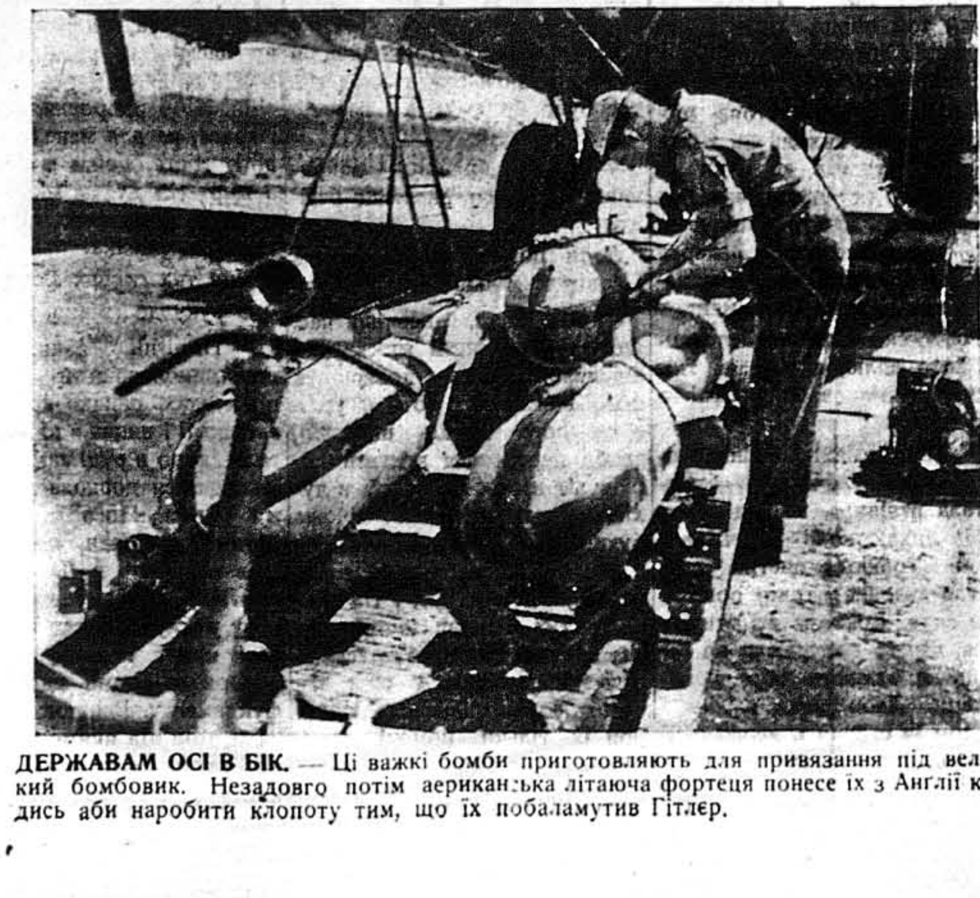
АМЕРИКАНСЬКИЙ ЄПИСКОП ОСУДЖУЄ РЕЙД НА РИМ

ДІТРОЙТ. — Едвард Муні, архиепископ Дітройту, заявив публично свій жаль вприводу бомбардування Риму. Каже він у своїй заяві, що „ніхто не буде брати серйозно крокодилячих слів фашистівської пропаґанди. Якби фашистівський уряд хотів щиро захороняти релігійні й культурні памятки в Рим), він міг це зробити заявивши Рим відкритим містом і строго придержуючися цеї ваяви. Він признає, що Аліянти поробили широкі перестороги для захорони памяток. Всеж таки він осуджує бомбардування Риму, бо по всему місті розкинені різні аґентури Ватикану. Бомбардування культурних і релігійних памяток є ударом по моральних вартостях, без захорони яких виграна в нійні не вартує жертв. Зате Луис Кусера, католицький епископ у Линколні, Небраска, виступив з обороною рейду як військової конечности.

Поза границями Америки проти рейду виступив архиепископ МекКвейд, столиці Ірляндії, Доблину. Католицькі ґазети Портуґалії розглядають рейд на Рим з чисто військового становища.

ЛОРД ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШЕ ФАКТІВ ПРО РЕЙД

ЛОНДОН. — У палаті лордів британського парляменту поставив вайкавнт Фиц Алан домагання до уряду подати більше даних, передусім, чи рейд був конечний і чи рейд зробив яку шкоду невійськовим обєктам. Вайкавнт Фиц Алан є головним католицьким дворянином, і його інтерпеляція буде певно мати значіння для становища, яке займуть католики Анґлії до бомбардування Риму. У своїй промові Алан перечисляв різні встанови, які мають своє приміщення поза Ватиканом, у самому Римі, і сказав, що католики журяться, що сталося з тими встановами.

ДЕРЖАВАМ ОСІ В БІК. — Ці важкі бомби приготовляють для привязання під великий бомбовик. Незадовго потім аериканська літаюча фортеця понесе їх з Анґлії кудись аби наробити клопоту тим, що їх побаламутив Гітлєр.

КОЛО КАТАНІЇ ЙДЕ НАЙЗАВЗЯТІША БИТВА СИЦИЛІЙСЬКОЇ КАМПАНІЇ

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Найбільша досі битва сицилійської кампанії розіграється тепер на полудне від порту Катанії. Обороняють її німецькі війська, а головний її тягар поносить британська восьма армія.

Тимчасом американська сема армія, що стоїть у центрі на лівім крилі аліянтських військ, поступає скорими наступами на Санту Катеріну, що лежить 12 миль від Енни, осередку комунікацій острова. Тут американці стрічаються з деяким опором з боку італійських війск. Під ударами американських військ італійські відділи скоро роскладаються. Італійські вояки бунтуються проти своїх німецьких офіцирів і часто, діставши приказ до наступу, замісць наступати, розстрілюють зненавиджених „тедескі" (німців).

Боротьба за Катанію є незвичайно завзята. Помагають у тій битві сухоземним військам кораблі з моря, острілюючи дороги, що ведуть до Катанії з півночі. Завзяті бої йдуть теж коло Енни, де канадійці бються з пятою німецькою дивізією.

Аліянтські летуни проявляють небувало живу акцію на всіх відтінках сицилійського фронту.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУВАЛИ ЯПОНСЬКУ БАЗУ НА ОСТРОВІ ПАРАМУШІРУ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що в вівторок рано американські важкі бомбовики бомбардували сильну японську морську й летунську базу на північнім кінці острова Парамуширу, що лежить у північнім кінці ґрупи Курілі коло Камчатки. Це було перше бомбардування цеї важної бази, котра лежить на краю японських домашніх вод і вважається Перл Гарбором Японії.

Бомби счинили кілька пожарів і поцілили кілька кораблів у проливі Парамуширу.

ЗАТОПЛЕНО З ЯПОНСЬКІ КОРАБЛІ КОЛО СОЛОМОНСЬКИХ ОСТРОВІВ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ТИХОМУ ОКЕАНІ. — Ґенерал МекАртур видав комунікат, що аліянтські бомбовики вибралися на рейди понад залив Вела між островом Коломбанґара й островами Вела Лавела й затопили там один японсьий кружляк і два нищителі та відай затопили третій нищитель. Четвертий нищитель був ушкоджений.

АДМІРАЛ ПЕРЕДБАЧАЄ ДОВГУ ВІЙНУ НА ПАЦИФІКУ.

ВАШИНҐТОН. — Віцеадмірал Фредерик Горн, заступник начальника морських операцій, заявив публично, що фльота приготовляється на довгу війну проти Японії. Вона припускає, що ця війна потриває принаймні до 1949. року.

У цій заяві, поданій на пресовій конференції, на котрій Горн заступав секретаря Накса, віцеадмірал критикував загальну опінію, що нібито війну можна виграти в поспіху. Він вказував на великі простори, які американські сили мають перейти на Пацифіку. Він висказував жаль, що американці піддаються в своїх думках почуванням.

Запитаний про погляди Горна, секретар фльоти Накс заявив, що він з ними погоджується.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ДАЛІ НАСТУПАЄ.

ЛОНДОН. — Червона армія розбила північний ріг виступу коло Орела й забрала від німців Мценськ, важний бастіон в їх лінії, та почала два скоординовані наступи на полудне, почерез ріку Донець і ріку Міюс.

В додатку до цих перемог, яких рівних вона не мала ще від часу зимової офензиви, червона армія відбила німців на білгородському секторі на полудне від Орела на шість і сім миль, встелюючи дорогу тисячами трупів німецьких вояків і розбитими повзами, літаками й гарматами.

Німецький комунікат описує бої на російському фронті як незвичайно завзяті. Він каже, що німці держать лінії, але кольосальними коштами. Цим німці признають, що вони найшлися в дефензиві. Німецька команда робить висновок, що російські команданти хочуть добитися цього літа вирішення війни в Росії, або заохотити аліянтські війська на Сицилії.

ВИСЛІДИ РЕЙДУ НА РИМ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські команданти оглянули фотоґрафії з висліду бомбардування Риму й заявили своє велике вдоволення з того бомбардування, переконавшися, що жертвою бомб упали передовсім воєнні обєкти; найбільше потерпіла від бомб залізнича сітка Риму. Вони теж вдоволені з того, що шкоди для історичних памяток були справді мінімальні.

Команда відкрила теж, що рейд коштував Аліянтів пять літаків. Всі втрачені літаки належали до відділу ґенерала Дулитла.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Бомбардування Риму

Властиво крик і рейвах, що його підняли фашисти й націсти спиводу аліянтського рейду на Рим, не повинен бути для нікого несподіванкою. Цьогож і треба було сподіватися, як тільки прийшло звідомлення, що з усіх соток американських літаків, що становили переважну частину рейдової виправи, пропало тільки 5 літаків. Не треба аж бути бистрим обсерватором людей, аби догадуватися, що ті, які не воювали добре проти рейдерів ні літаками ні протилетничими гарматами, певно будуть воювати завзято проти рейду після рейду язиками.

Замітні ці протести всеж таки під різними зглядами. Проливають тепер сльози за втрачені релігійні памятки речники того самого націстичного уряду, котрий за все своє існування підривав релігійні встанови, який забирав маєтки церков, а духовникам робив найчорніші закиди. Вторують націстам у голосінню за релігійними памятниками ті самі фашисти, котрі колись писали, яка то радість опановує людину, коли бомбардує Еспанію, котра теж повна релігійних памяток. Ллють крокодилячі сльози ті, що бомбардували й Варшаву, і Осльо, і Бруселю, і Париж, і Білгород, і ні одним усом не вели, що бючи по тих столицях, можуть поцілити церкви чи історичні памятки.

Якраз Аліянти, приготовляючи рейд на Рим, поробили прерізні міри обстороги, аби ощадити памятки християнські й до-християнські, яких повно в Римі. Тільки пропаґанда, яка неоглядається на правду, може робити закйд Аліянтам, що вони не шанують церков чи історичних памяток. Не можна спеціяльно робити якогонебудь протирелігійного закиду урядам Злучених Держав або Британії, котрих прихильне відношення до церков відоме всему світови. Коли при бомбардуванню Риму ушкоджено якусь церкву або історичний памятник, то сталося це поневолі бомбардуючих, просто тому, що ледво чи можна в Римі скинути на воєнні обєкти бомбу, аби не поцілити одну з понад тисяч церков у Римі.

Бомбардування Риму є пригадкою світови, що Рим є не тільки осередком католицизму, але й осередком фашизму. Сюди Мусоліні й Гітлер стягнули велику масу воєнних фабрик і перемінили Рим на осередок воєнної акції, власне розраховуючи на те, що Аліянти не важаться бити по тих воєнних обєктах, боячися нарушити історичні памятки. Своїм рейдом на Рим Аліянти дали заяву світови, що, як не важні історичні памятки, ще вищою вартістю для людства є воля.

І так дивляться на рейд публична опінія Америки й Анґлії. Не дивлячися на поширений у тих краях пошанівок для релігії, політики, публіцисти й духовники висказують своє повне довіря в президента Рузвелта і премієра Чорчила, що про цей рейд рішили.

Геть з Неоправданим Оптимізмом

Рада Воєнної Продукції й армія виразно признаються заклопотаними певним занепадом продукції воєнної амуніції, кораблів і інших воєнних матеріялів. Представники цеї Ради й армії шукають причин цього занепаду. Вони добачують їх у загально в краю поширенім „наддовірю" в близьку перемогу в війні. Для заради лихови постановлено вислати Чарлса Вилсона, віце-президента Ради Воєнної Продукції, і ґенерала Брегона Сомервела, що стоїть на чолі воєнних достав для армії, на обїзд фабрик воєнної продукції від побережжя до побережжя; мають вони всюди промовляти до робітників, закликуючи їх побільшити свої заходи коло воєнної продукції. Мають вони теж виступати перед купцями й промисловцями, показуючи їм, що вони можуть зробити для збільшення воєнної продукції.

На думку Вилсона, аліянтські успіхи на Сицилії, доконані, скоро й без великих утрат, спричинили головно до поширення загальної віри в близький конець війни й близьку повну перевагу над ворогом. „Люди перестали тратити з очей факт", говорив Вилсон, „що найважчі битви щойно стоять перед нашими військами. Успіх нашої кампанії на Сицилії, а раньше в Африці, в немалій мірі треба приписати фактови, що ми мали там перевагу в зброї так щодо якости, як і щодо скількости".

„Ми мусимо вбити в голову й робітників і фабричних зарядів цю преважну думку, що дальший успіх наших військ у щораз далі поширяючихся воєнних операціях вимагає кольосального збільшення скількости амуніцій усяких родів.

„Коли ми говоримо про потребу збільшити продукцію за найближчі місяці ще цього року на 50 процентів, то ми не говоримо під впливом простого дитячого бажання побити рекорд минулих місяців, або під впливом якогось „числового помішання". Це є бизнес на життя й смерть, у якому продукція амуніції може бути вирішальною для висліду цеї війни".

Деякі урядники армії вважають, що продукцію задержує поширена тепер в Америці звичка думати про війну повоєнними поняттями. Якби люди менше думали й говорили, що буде по перемозі, то вони більше працювали би, аби добути цю перемогу, до котрої ще далеко.

САБОТАЖ У БЕЛЬҐІЇ

З кількох жерел новинок про опановані Німеччиною краї, як зо Стокгольму, Женеви й Мадриду, приходять правильно вістки про залізничі катастрофи, експльозії й розстріли в Бельґії. На читачів цих новинок ці вісти роблять звичайно враження відорваних фактів, зо собою не повязаних. Тимчасом до Лондону прибув оноді 40-літній капітан бельґійської армії, котрий кинув на цю справу зовсім інше світло. Дістався цей чоловік з Бельґії нелеґально, і називається він за границями Бельґії прибраним іменем Павла ван Акера, а вкриває він свою ідентичність та йменння тому, бо якби німці довідалися про нього, то вони пімстилися би за нього на його жінці й дітях, що осталися далі в Бельґії.

Капітан ван Акер був давніше летуном в бельґійській армії. Зогляду на свій вік він уже не може бути пільотом, і тому він став учитися летунської навіґації й артилерійної стрільби, аби стати летунським гарматчиком; як такий він сподівається колись брати участь у повітряних рейдах на ворожі позиції в його рідній Бельґії.

За заподаннями капітана ван Акера, в Бельґії можна розрізнити два роди саботажів. Один рід саботажів це широко зорґанізована акція. Вона має свою центральну кватиру, з котрої виходять прикази й інструкції. Друга акція більше спонтанічна, хоча й в ній бере участь велике число бельґійців, з котрих кожний ділає на власну руку, на власне ризико, роблячи все можливе, часто наражаючися на втрату власного життя, аби тільки зривати німецьку комунікаційну систему в Бельґії й звільнити ворожу воєнну продукцію.

Справність зорґанізованого саботажного фронту в Бельґії ілюструє капітан ван Акер одною зо своїх многих вісток. В осени 1940 року, коли німецькі наїзники вже добре всадовилися в Бельґії, вони замовили в фабриках Кокеріла в Лієжу 50 залізничих льокомотив. Начальство фабрик і робітники на спілку відкладали будову льокомотив, видумуючи для проволоки прерізні причини, звичайно виправдуючися трудношцами в добуванню потрібних до будови льокомотив матеріялів. Коли нарешті дістали всі потрібні матеріяли, вони працювали коло будови, як тільки могли, найповільніше.

Нарешті в березні цього року льокомотиви були готові. В два роки й шість місяців по дорученню замовлення-приказу. Майже в той самий день, коли вони були готові для доручення німецькому урядови, понад Лієжом зявилися літаючі фортеці й збомбардували на куски й готові льокомотиви й всю фабрику. Капітан ван Акер бачив цей рейд і сказав затинаючися по анґлійськи: „І це все коштувало життя всего пятьох бельґійських робітників". Британські ґазетярі, котрим він це оповідав, питалися його, як це так сталося, що рейд був так знаменито виміряний щодо часу, що в фабриках не було робітників, та капітан ван Акер вільки підморгнув оком і нічого не сказав.

Капітан ван Акер знав теж немало про стан усеї бельґійської продукції. Наприклад, він знав, що в бельґійських копальнях угля тепер, підчас війни працює 30 процентів більше робітників, ніж працювало вчас до війни. Тимчасом продукція вугля виносить всього 80 процентів довоєнної продукції. Надвижку робітників становлять не бельґійці, а російські, норвезькі і інші воєнні бранці, спроваджені німцями спеціяльно для добування вугля.

Робітники в копальнях вугля в окрузі Кампін і долинах рік Мез і Самбр ведуть саботажі днями й ночами, відорваною акцією й зорґанізованою акцією. Вуглеві ваґони на вузко-рейкових залізницях у копальнях мають різні катастрофи й випадки, бо скринки з мазилом на їх віссях мають замісць мазила пісок. Соснові підпори під копальняні підкопи,-підпори, які треба було спроваджувати з Норвеґії, Швеції й Фінляндії, — постійно займаються огнем, спричиняючи обвал суфітів і стін. Вентилятори й повітряні здушувачі при виходах з копалень це улюблена ціль саботажницьких актів. Будучи майнерами, саботажники знають, як поводитися з динамітом і іншими вибуховими матеріялами. Вони знають теж, що як копальняний вентилятор і апарат до здушування повітря зіпсується, то копальня перестає працювати на так довго, поки ці апарати не будуть поправлені. Капітан ван Акер подав, що одна бельґійська копальня, здібна продукувати 2,000 тон вугля денно, була зовсім закрита для праці через три тижні, бо її два здушувачі повітря вилетіли в повітря.

У кожній бельґійській майні є німецькі наставники, і, як каже капітан ван Акер, їх доля справді незавидна. Вони падають часто жертвою випадків. Часто вони пошпортуються й падуть у глибокі шахти для копальних елевейторів. Інколи вони пропадають зовсім бездслідно, і де вони поховані, нема навіть хреста.

У Бельґії, каже капітан ван Акер, просто не минає дня, щоби щось десь не сталося. На густій лінії бельґійських залізниць, по котрій переходять ворожі поїзди з військом і з воєнними припасами, часто переривається залізничі рейки й або висаджується їх у повітря вибуховими матеріялами, спровадженими споза бельґійської границі. У тягарових поїздах часто є заховані годинникові бомби, а поїздах з військом ще частіше. Через те катастрофи залізничих поїздів з військом є на порядку дня, не дивлячися на те, що німці часто заставляють навіть двацять бельґійців їхати таким поїздом у надії, що це здержить саботажників перед саботажом проти поїздів. Німці взялися останніми часами навіть за розміщування таких бельґійців по всему поїзді, але й це не здержувало саботажників від їх намірів.

Питалися ґазетярі капітана ван Акера про тих бельґійців, що співпрацюють з німцями. Капітанови видно не було приємно про них говорити. „Це злі бельґійці", говорив він; „але щож? Зрештою в кожному краю є злі громадяни".

За його обчисленням, в цілій Бельґії, на 8 міліонів душ населення, німці ледво чи зєднали собі більше як 2,000 бельґійців. Такі „колябораціоністи" — люди, призначені на страчення. Вони живуть у постійнім страху за своє життя, не дивлячися на те, що німці дають їм для особистої захорони прибічну сторожу. Саботажники вбили вже багато таких „колябораціоністів", а інших жде така сама доля. Капітан ван Акер говорив про становище бельґійців до вбивства цих, що „співпрацюють" з німцями'

„Ми, бельґійці, наскрізь леґалістичний народ. Ми не дивимося на вбивство співпрацюючих з німцями бельґійців як на морд, але як на виконання кари смерти. Поки цих людей убють, їх справу розглядають так, гейби на суді. Тих, про котрих докази свідчать, що вони зрадники, ми трактуємо як зрадників. Ми дивимося добре, поки рішимо, хто є зрадник, а хто ні. Ми знаємо деяких людей, які вдають зо себе колябораціоністів, а ними не є, а тільки грають подвійну ролю, аби працювати як патріоти. Ці люди є в нас на лісті безпечних людей".

КОЛОССЯ З ПОЛЯ ПРАЦІ

Коли конґрес ухвалив так званий протистрайковий закон понад вето президента, здавалося, що виграла ідея. Така ідея, щоб у воєнному часі не йти на страйк, а працювати. Всеодно, досі ще не всі майнери пішли до праці, а федеральна лава присяжних суддів у Питсбурґу кличе на допити юнійних орґанізаторів та інших урядовців, щоб розслідити, хто тут винен. В міжчасі хто з майнерів хоче заробляти, то йде на роботу, а хто не хоче, або не може, той страйкує. Провідник майнерів Джан Л. Луис пригадує, що він заключив лише „примиря" з федеральним урядом до дня 31. жовтня, а після того його майнерська юнія викличе знову страйк. Отже, де властиво є сила протистрайкового закона?

Конґрес Промислових Орґанізацій, знаний під іменем СІО взявся інакше розвязувати цю справу. Предсідник цеї орґанізації Филип Морей гостро береться до конґресу за те, що він ухвалив протистрайковий закон і грозить конґресменам, що він їх наверне на дорогу, прихильну до робітничої справи. Навіть наказав місцевим підчиненим відділам вжити сили гроша, щоб переконати конґресменів, що вони не мають права чи рації, коли ухвалюють такі закони.

Вилйем Ґрін, президент Американської Федерації Праці, обдумує способи, якби то назад притягнути до Федерації Джана Луиса разом із його юнією Злучених Майнерських Робітників.

У стейті Ню Йорк створено перед кількома роками окрему Американську Партію Праці. Кажуть тепер її деякі провідники, що її намаґаються опанувати комуністи, аби показати, що розвязання московського Комінтерну їм не пошкодило.

Це так у чотирьох великих робітничих орґанізаціях. І в тих менших, що ще не мають претенсій на цілу Америку, йде теж акція на великі розміри, як лише надходять вибори.

Отже мимохіть пересічний громадянин, все одно, чи він член якоїсь юнії, чи ні, чи він належить до Лейбор Парті, Федерації Праці, СІО, Юнії Злучених Майнерських Робітників, або й іншої робітничої орґанізації, запитує себе: Що це є? Як тут пізнати робітничий інтерес, коли аж тільки провідників хоче переперти якісь свої спеціяльні цілі?

Коли читається книжку словінського іміґранта Луиса Адаміка про робітничий рух в Злучених Державах, починаючи сто літ вспять, насувається думка, що робітничий рух, по скільки він носив таке імя, був усе підо впливом одиниць, які мали свої особисті цілі на оці. Як боротьба іде між політикерами за впливи, за вибір на державні становища, так само йде боротьба і в робітничих орґанізаціях за становища, за догодження особистої амбіції, а часто за використання становища на скріплення рекіту одиниць, що не мають скрупулів. Судові присуди на таких рекітірів ясно доводять, що робітничий рух використуваний безцеремонно амбітними одиницями, а самі робітники користають менше, ніж їхні провідники.

Тому й теперішне заворушення між робітничими орґанізаціями заслугує на зрілу застанову. Треба добре росчовпати, чи тут іде про добро робітників, чи про добро краю, чи про догодження амбіції та для здобуття впливів для провідників.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

5)

— Е, дурень ти! От мудь[7] не що інше, а пяний був, не відскочив, хто йому винен! — відповів офукливо[8] будівничий ні відвернувся. Майстер стис плечима і замовк. Але будівничий почув шпильку в нутрі і трохи не пінився зі злості.

Між тим пора було кінчити закладини. Шкільники спровадили рабіна на малу, досить вигідну драбинку, і він зліз по ній на дно рова, де на призначенім місці лежав фундаментовий камінь. На верхній площі каменя була видовбана чотирогранна, досить глибока ямка, а довкола неї червонілися свіжі плями крови, що бризнули з рани Бенедя. Рабін промуркотів ще якусь молитву, а опісля перший кинув невеличкий срібний гріш до видовбаної в камені ямки. За ним те саме шкільники, а опісля почали й інші гості злазити східцями і кидати хто більші, хто менші монети у підвалину. Дами скрикували та хиталися на східцях, піддержувані мужчинами, тільки Леонова дочка Фанні гордо та сміло злізла до ями і кинула дуката. Після дам почали й панове один по однім спускатися до підвалини. Потомок польської шляхти йшов тут же за Германом і косо глянув на багатого капіталіста, коли той бринькнув блискучим золотим дукатом; шляхтич мав лиш срібного ринського в кишені, але, щоб не покпитися зі своїм шляхетським гонором, живо відпняв від манжета золоту спинку і кинув її до ямки.

Довго тягнувся ряд гостей, довго бренчало золото та срібло, сиплючись у камінну ямку та заливаючи її блискучою хвилею. Робітники, що стояли над ямою, чекаючи на приказ майстра, завидно гляділи на цілий той обряд. Та ось уже кидання грошей скінчилося, — Ямка малощо не повна.

Леон, що досі стояв при східцях і всіх виходячих з ями приязно стискав за руки (з Германом та шляхтичем він на радощах навіть поцілувався), тепер виступив наперед і казав принести плиту та цемент замурувати фундамент.

Робітники кинулися сповнити його волю, а він сам тим часом підійшов ід клітці з щиглем.

— Тікілі-тлінь! Цюрінь, цюрінь! Куль-куль-куль! — щебетала пташина, не надіючись собі лиха, коли зближався Леон. Тонкий, чистий спів щигля дзвенів у тихім повітрі, мов скло. Довкола всі втишилися, цікаво позираючи на закінчення важного обряду закладин. Леон зняв клітку з птахом із стовпа і, держачи її догори, проговорив:

— Мої дорогі сусіди, а нині гості! Великий це день для мене, дуже великий. Чоловік, що сорок літ блукався по безлюдних пустинях та бурхливих морях, нині перший раз побачив себе близким супокійного пристанівку. Тут, у щасливім місті Дрогобичі, я задумав увити собі гніздо, котре було би красою і славою міста...

— Браво, браво! — закричали гості, перериваючи бесіду.

Леон поклонився з усміхом і говорив дальше:

— Батьки наші навчили нас, що хотячи зачати якесь діло щасливо, хотячи довершити його щасливо і хотячи уживати його плодів щасливо, треба передовсім, зеднати собі духів місця. Ви вірите в духів, ласкаве панство? Може бути, що є між вами хто, що в них не вірить. Я, признаюсь вам, вірю в них. Тут, у тій землі, в тих брилах каміння, в тім сипучім вапні, в людських руках і головах, у всім тім жиють духи, сильні, таємничі. При їх тільки помочі стане мій будинок, моя твердиня. Вони тільки будуть її підпорою й обороною. І тих то духів поєднати, жертвою поєднати, крівавою жертвою — це ціль нинішнього великого обряду. Щоби достаток і добробут, не для мене, а для цілого міста, цвіли в тім домі, ви ласкавими руками кинули в цю камінну борозну золоте сімя. Щоб здоровля, веселість і краса, не для мене, а для цілого міста, цвіли в тім домі, я жертвую духам місця цього живого, здорового, веселого і гарного співака!

При тих словах Леон встромив руку до клітки.

— Пі-пі-пі. — запищала пташина, пирхаючи й ховаючись по кутках, однако Леон живо зловив її і виняв з клітки. Щиголь скоро в руці замовк, тільки дивився довкола залякани-ми очима. Його червоноперi груди виглядали, мов велика крівава пляма в Леоновій руці. Леон виняв червону шовкову нитку і звязав нею щиглеві крила і ноги, а опісля зійшов східцями вдолину до фундаменту. Всі довкола мовчали, мов під якимось тиском. Робітники наднесли велику плиту і довкола чотиригранного прорубу в фундаменті наклали цементу, щоб зараз же замурувати той отвір. Тоді Леон, прошептавши ще якісь слова, зняв перше з пальця золотий перстень і кинув його до скарбу в камінній дучці[9], а опісля положив наверх щигля. Пташина лежала спокійно на холоднім, смертельнім ложі з золота і срібла, тільки головку звернула догори, до неба, до своєї ясної чистої вітчини, та зараз велика плита прикрила зверху той живий гріб, затверджуючи будуче щастя дому Гаммершляґів...

(Дальше буде).

[8] Офукливо — сердито, згірдно.
[7] Мудь — хам.

[9] Дучка — дірка.

Червоний Хрест Видає Бюлетень про Воєнно-Полонених

Американський Червоний Хрест видав нову періодичну публикацію — „Бюлетень про Воєнно-Полонених". Там подаються інформації про життя та поводження полонених та ті заходи, що їх робить Червоний Хрест, аби облегчити долю полонених та доставити їм певні необхідні речі, що може робити тільки Червоний Хрест. Цей бюлетень розсилається безплатно родичам тих, хто був у війську чи фльоті Злучених Держав, чи в торговельній фльоті і про кого офіційно проголошено, що є у ворожих руках. Рівнож родичам цивільних осіб, інтернованих ворогом.

Стурбовані родичі можуть найти чимало відповідей на свої питання в тому бюлетені. Там пояснюються істнуючі догоди про поводження з воєнно полоненими та які обмеження є для листування воєнно-полонених з їх родинами.

Червоний Хрест старається помогти полоненим і приобіцює надалі продовжувати доставляти їм харчові продукти, одяг та інші річі. Це посилається до Женеви, бо розподілом тих річей займається Комітет Інтернаціонального Червоного Хреста. Відпоручники того Комітету періодично відвідують табори для полонених і слідкують за тим, аби полонені дістали призначені їм річі.

Турбота за воєнно-полонених є тільки одною здопомогових акцій Червоного Хреста. Дістають поміч Червоного Хреста також жертви повені, що захопила широкі райони цеї весни. Минулого травня повінь спричинила 16 катастроф, зачепивши 21 стейтів. Всього 264 помічних робітників з центрального уряду Червоного Хреста були на праці після повені протягом травня і червня. Крім повені нещастя спричиняють лісові пожежі, вибухи в шахтах, на фабриках, залізничні катастрофи, бурі й тому подібне.

Повінь залляла 3,000,000 акрів землі, знищила або ушкодила 15,000 домів, зачепила 43,600 родин, чотири особи пересічно на родину. Поверх 25,000 з них дістали поміч від Червоного Хреста.

Пять ваґонів, наладованих картоплею для саджения — вистарчаюча кількість на цілу зиму для 15,000 родин — було послано і розділено поміж жертвами повені в районах Ілиной - Мизури на початку червня. Вони також дістали 30,000 пакетів з яриновим насінням. В кожному пакеті було насіння для ріжної ярини у вистарчаючій кількости для одного родинного городу приблизно в пів акра. Роздачою таких пакетів з насінням Червоний Хрест займається багато років, даючи змогу потерпівшим від катастрофи, жертвам сільських районів як найскорше дістати свої продукти.

Даючи поміч, Червоний Хрест спочатку досліджує кожний випадок за допомогою своїх вишколених до того робітників, і в міру потреби помагає. Направляє або відбудовує доми. Помагає робітникові дістати знаряддя на місце втраченого. Фармер може дістати коня чи плуг. Червоний Хрест завше має своїм завданням як найскорше допомогти людям стати на свої ноги, щоб громадське життя швидко вернулось до нормального.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЛЕКАННЯ ШОВКОВИЦЬ.

Є надія, що давно забута індустрія правдивого шовку вскорі відновиться. Так заявляє колишній торговець шовку С. Є. Г. Гіль, який постановив відновити індустрію шовку, яка колись набрала великого розгону у Злучених Державах, одначе не розвинувшись з різних соціяльних причин, упала.

Уже шість років Гіль плекає на своїй фармі шовковиці, без великих видатків грошевих і без великого числа робітників. Він говорить, що колиб так яких два міліони американських фармерів виплекали хоч по кілька дерев білої морви, а відтак розвели по кілька шовковиць кожного року, тоді Злучені Держави мали би шовк свойого власного виробу і не потребувалиб вдаватись за цим так дуже пожаданим матеріялом до інших держав.

Гіль оснував лябораторію на своїй фармі у Морістави, Н. Дж., в якій він уже шість років працює над упрощенням шовкового промислу і після його заяви, плекання шовковиць є дуже цікава, зовсім не тяжка, а зате поплатна праця.

На своїй фармі Гіль розвів сад, в якому росте 6,000 дерев білої морви, якої листям він годував уже минувшого року 4,000 шовковиць двоякого роду, а саме: китайського і перського. Він сам працював над уліпшенням різних способів, при помочі яких, він випродукував правдивий шовк знаменитої якости і як заявляють знатоки, його шовк в порівнанні до японського є багато кращий.

Головні трудноші у розвитку шовкового промислу були досі, це платня робітників і таки много заходу біля шовковиць. Та це була давня система, яку колись уживали у цьому промислі, а тому, що ніхто серіозно не посвятився цій культурі, тому ніхто не знав, як краще і простіше розвинути цю працю. Тепер одначе, як каже Гіл, кожна фармерка на своїй фармі може дуже легко розвинути працю біля шовку у своїх вільних хвилинах.

Гіл дуже радо витає кожного, хто бажає приглянутись його праці. Він пояснює все, показує усі свої уліпшення і прицім щиро заохочує відвідувачів, до шовкового промислу так далеко, що радо прийме охотників на безплатні студії у своїй робітні. А студії ці прості і трівають короткий час. І ось що бачимо в лябораторії Гіла: Деревляний стовп на відповідній підставі, високий на шість стіп. До його прикріплені у різний віддалі 14 плоских кружків, на яких розміщується по 400 кукол. Ці кукли вилягаються у хробачки, які є небільші як осьма частина одного інча і в цій-же хвилині вони кидаються на приготоване заздалегідь листя білої морви і годуються ним через 28 днів. Цей процес є дуже важний і треба весь час рвати свіже листя, приносити їм „під ніс" на кружок, щоб вони мали постійно що їсти. За цих 28 днів вони зміняють свій вигляд, себто шкірку, і ростуть, а в кінці починають рушатись і шукати місця, де вони починають снувати свою безконечну шовкову нитку. Щоби шовковиці не розлазились, де не треба, Гіл збудував високу огорожу, на якій насіяв звичайної гірчиці. Шовковики не зносять гірчиці і тому жадна не важиться підлізти до огорожі і таким чином сидять „дома" і прядуть свойому господареві нитку на 1,500 ярдів довгу.

Мимохіть насувається думка, чи не булоб добре, щоб наші українські жінки по фармах взялись до розвою шовкового промислу. Це думка нова. Праця не є тяжка, а дуже цікава, а як цікава, то й приємна. Злучені Держави шовку дуже потребують і само правительство піде на зустріч всякими способами, щоб тільки жіноцтво виявило охоту.

Багато з наших фармерів працюють над молочними фармами, плекають дріб та худобу. Знаємо, що це праця тяжка і не все поплатна. Чи не можнаб ще поза молочну фарму розвести сад з білою морвою, яка — до речі — дуже скоро росте у деревину, оснувати огорожу з гірчицею, а внутрі плекати шовковиці і розвинути шовковий промисл?

Шовковий промисл подібно як колись на Україні промисл льняний. Уся праця біля льняного полотна була в руках жіноцтва. Жінка сіяла льон, вибирала його та ще й пісні співала, на терлиці била, на кужелі пряла льняну нитку, відтак на ткальні вкала полотно. Літом на сонці його вибілювала і в кінці складала у свою скриню або продавала. Це все було в жіночих руках.

Теперже таксамо жінка може взяти шовковий промисл у свої руки. Це є знаменита нагода українцям визначитись у якомусь напрямі. Українців ніде так дуже не видно, бо займають незначні місця в широких масах американського народу. Колиб українці розвинули шовковий промисл, а шовку дуже потрібно в нашій державі, тоді показалиб себе народом промишляючим, поступовим, пожиточним і побажаним.

Подумайте над тим, ви українки, не ждіть, аж ваші чоловіки почнуть цю працю. Починайте самі і заохочуйте своїх чоловіків. Певно, що не знаєте, як до того взятись і тому вдайтесь за інформаціями хочби до самого Гіла, який живе у Морістави, Н. Дж. і має там свою „Торнвуд Фармс" лябораторію. Будьте певні, що він вам дасть усі можливі інформації і пораду. Українці повинні вже раз виявити своє імя, коли є до того нагода. Другі народи захопили у свої руки багато різного промислу, торговлю, тощо і про їх край знає. Миж в тіні, нас ніде не видно, а в цьому випадку, коли шовковий промисл ще такби мовити в пелюшках, ніхто майже за це діло не береться, українцям якраз булоб добре використати цю нагоду і взяти шовковий промисл у свої руки.

Юлія М. Шустакевич.

Після Смерти Ґенерала Сікорского

ЛОНДОН (ОНА). — Траґічна смерть ґенерала Сікорского завдала польській політиці закордоном тяхжкий удар. Сікорскі здається був найбільш вирозумілий і загально шанований політик, на якого анґлійське й американське правительства покладали великі надії. Сікорскі був дуже невдоволений з розриву між польським урядом в Лондоні і совєтським союзо і робив заходи до відновлення дипльоматичних зносин. Траґічна смерть перервала його стремління і сьогодні польська справа найшлась в поганому положенні.

Польські державні мужі в Лондоні серіозно застановляються над долею рідного краю і, більш розсудні з них, приходять до заключення, що без дружнього життя з сусідами польському народові добра не буде. Формуючи нове польське правительство, поступові польські діячі наставали, щоби керму державної політики віддати в руки Станіслава Міколайчика, бо він так, як і ґенерал Сікорскі, робив сі можливі заходи, щоби полагодити польсько-соєтські непорозуміння і відновити дипльоматичні зносини з совєтським союзом. Реакція старалася просунути свого кандидата на премієра, але більш поміркованi елементи перемогли і новим премієром на місці Сікоского став Міколайчик. Він має добре імя в Америці і є загально шанований провідними людьми в Анґлії. Американська й анґлійська преса дуже добре до нього ставилась і, якщо він робитиме заходи відновлення дипльоматичних взаємин між польським урядом і совєтським союзом, то матиме попертя всіх людей, які стараються зліквідувати тоталітарну форму правління в державах Осі і завести на світі демократичний лад. Сьогодні вже ясно, що без тісного порозуміння і співпраці з совєтським союзом — це не легко зробити. До цего треба спільних рук і є надія, що польський уряд під проводом Міколайчика зрозуміє своє велике завдання в демократичному таборі і непорозуміння між ним і совєтським союзом будуть полагоджені. Цего сподіваються не лиш приватні люди, але й анґлійське та американське правительства, що від самого початку старалися вплинути на совєтський і польський уряди, щоби вони договорилися між собою. На дорозі порозумінь стояла польська реакція, через яку в суті річи дійшло до зірвання дипльоматичних зносин.

З складу нового польського уряду можна сподіватися, що від тепер реакція великого впливу на польську державну політику мати не буде, бо міністром закордонних справ, замість Рачиньського, став Тадеуш Ромер. Ромер був великим приклонником Сікорського і коли заступав польський уряд в Москві, то завше старався аби між польським урядом в Лондоні і Совєтами панували добрі відносини. Кажуть, що Ромер ніколи не покидав думки відновити їх і тепер буде старатися прийти з совєтським союзом до порозуміння. Найбільшою перепоною до відновлення з Совєтами дипльоматичних зносин, може бути ґен. Соснковський, головний командант польської армії. Він був свого часу міністром без теки в польськім правительстві, але як Сікорський підписав з Совєтами уґоду, в якій не було виразно зазначено, де мають бути польські границі на сході, то він демонстративно виступив з уряду і завше критикував Сікорського. Йому віддано команду над польськими військами на тій підставі, що він не буде втручатися до політики, але дехто в Лондоні побоюється, що Соснковський може недотримати слова.

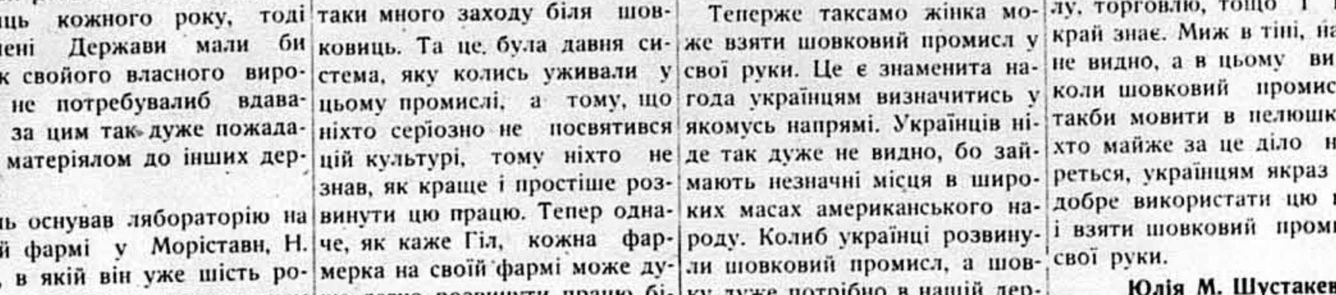
Політичні обсерватори є тої думки, що новий польський уряд буде продовжувати тусаму політику, яку вів Владислав Сікорський. Всі надіються, що він порозуміється з Совєтами і приверне в рядах Обєднаних Держав бажану гармонію.

РУМУНСЬКІ ФАШИСТИ ПРОТИ БІБЛІЇ.

ЖЕНЕВА, (ОНА). — Наспівша до Швайцарії румунська преса широко розписується про те, що румунська влада повиннаби заборонити в публичних школах науку Біблії. Фашистські редактори мотивують заборону біблійної науки тим, що „румунський нарід не мав нічого спільного ні з Мойсеєм, ні з Авраамом і що румунські діти повинні знати, що жиди не є вибраним народом. Румунський уряд повинен заборонити науку Біблії, бо наші діти готові набрати враження, що історія жидівського народу є історією цілого світа".

Таким тоном тепер пише майже вся румунська преса. Вона бере примір від німців і постійно нападає на все, що є в якійбудь формі звязане з жидами. Розуміється, що румунський уряд не треба підбурювати проти жидів, бо він віддавна управляє в Румунії анти-семітську політику. Тисячі жидів, яких батьки від непамятних часів жили в Румунії, правительство казало виарештувати і відправити в Наддністрію, де вони вигибають в концентраційних таборах. Декому з жидів вдалося втечи з Румунії, але націстська рука і там їх досягнула.

Обєднані Держави роблять заходи, щоби бодай дітей відти витягнути і перевезти їх через Туреччину до Палестини. Турецький уряд вже дав дозвіл на перевіз через Туреччину жидівських дітей і старців.

ВОНИ ВІДДАЛИ СВОЄ ЖИТТЯ ЗА СВОБОДУ — і тепер їх тіла спочивають у гробах, зазначених хрестами й прапорами. Товариші, що стоять над їх гробами, ждуть, аби віддати в їх честь три вистріли.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ГОРІШНЬОЇ ЧАСТИНИ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК!

У наступних трьох місяцях, а саме: **в серпні, вереснї й жовтні, організатор У. Н. Союзу А. Маланчук** відвідає Союзові відділи в таких місцевостях: **HUDSON, TROY, WATERVLIET, COHOES, BINGHAMPTON, SAYRE (PA.), ELMIRA, HORNELL, OLEAN, LACKAWANNA, BUFFALO, LANCASTER, ROCHESTER, IRONDEQUOIT, MANCHESTER, AUBURN, SYRACUSE, DURHAMVILLE, ROME, UTICA, HERKIMER AND LITTLE FALLS.**

Орґанізатор А. Маланчук відвідає вище подані місцевости в такім порядку, як це вони тут вичислені

Ціль цих відвидин є помогти місцевим відділам придбати нових членів та відповідно збільшити ці відділи.

Тому просимо урядників і членів співпрацювати в тому напрямі з орґанізатором А. Маланчуком, бо тільки при такій спільній співпраці урядників, членів та орґанізатора, може бути запевнений успіх цеї орґанізаційної праці.

Коли відділ чи відділи якоїсь місцевости бажалиб при цій нагоді відбути орґанізаційні збори, на яких промовляв би орґанізатор, то в цій справі треба порозумітись з головною канцеляріею. 141,6

Головна Канцелярія У. Н. Союзу. г

ПЛАСТ

2)

СКАВТІНҐ В АНҐЛІЇ.

Слово скавт у перекладі з англійської мови на українську означає розвідчик або пластун. „В Анґлії розріжняють два роди скавтів", — один підчас війни, а другий у мирних часах.

Воєнні скавти йдуть на фронт оперуючої армії з метою вишукувати неприятеля, щоб отаман знав і не попав у халепу. Вибірають їх зпоміж найздібніших жовнірів, найбільше розумних і відважних. Вони спостерігають річи, яких звичайний чоловік і не доглянув би, та знають, як вернутися і звістити старшину про спостереження.

Скавти в часи мира виконують здебільшого ту саму роботу з тою ріжницею, що замісць політичного неприятеля мають перед собою дикі звірі, непогоду, мороз, голод і всякі інші біди й небезпечні ситуації. Вони є стрільцями, дослідниками природи, моряками, пастухами, місіонарами і людьми, що вміють жити по диких краях. Сміливість і розвага є їх головною прикметою й вони ніколи не забувають пильно слідити за всім, що їх окружає. Часом пристають до скавтів люди слабосильні або за мало дотепні, але ті скоро губляться, бо не вміють памятати передовсім про свою власну особу, а не то боронитися ще з супротивностями.

Найвидатніші люди в Анґлії належали до мирних скавтів, як: капітан Джон Сміт, капітан Кук, Мунґо, Парк, Лівінґстон, Шеклтон і капітан Скот. І справді, ті діячі, що ніколи не лінувалися виконувати дуже трудні й тяжкі завдання, деколи прикрі й неприємні, щоб лише помогти свойому ближньому в біді або для добра краю, вони то зробили Анґлію такою великою й могутньою, що всі інші беруть собі з неї приклад.

Правда, кожний чоловік хотів би стати сильним і здоровим, щоб потрапити ставити чоло пригодам і виходити з них ціло, алеж це не може статися нараз і не приходить само від себе. Коли капітан Скот і Шеклтон оглядалися за людьми для подорожі до південного бігуна, то вибірали самих завзятих і веселої вдачі людей, що потраплять іти багато миль пішки і не скривляться, що самі зварять собі страву, сами вичистять свою одежу, що стріляють цільно і зроблять усе, що треба.

Моряки, дослідники природи, мисливці й усякі скавти загалом мусять бути тверді й справні та мусять знати, як помогти собі й іншим. Але щоб таким бути, треба того вчитися і привикати замолоду. Як хто є товстий і вялий, або утлий і слабосилий, той правдоподібно лишиться таким цілий вік і ніколи не буде добрим грачем в футбол або в іншій спортовій забаві. І як би він припадково опинився сам серед широкого степу або в африканськім лісі, або серед завзятого бою, то такому вигоду нема і він пропадає. Зате коли хлопець починає ще в школі вправлятися у витривалости та завзяттю, то з нього згодом буде умово й тілесно здоровий чоловік, що не захитається перед ніякою перешкодою ані небезпекою.

В Анґлії хлопчачі скавти завчасу привчуються і роблять те саме, що правдиві скавти, щоби бути здатними до справжнього діла на будуче. Вправи ці — то часто прикра й немила робота і про якесь дармування або відкладання роботи на пізніше не може й бути мови. Але як хлопець нею перейметься, то сам пізнає, що ліпше свого часу не міг ужити і має з тої роботи далеко більше задоволення, ніж хлоці, що живуть у вигоді, та дармоїди, які власне задля того, як не зараз, то колись пізніше мусять тяжко покутувати.

Молодий скавт учиться там обробляти дерево, розумітися на хові худоби, мусить стикатися з худобою, доглядати її та обходити, знати її норови й уміти розпізнати її сліди на землі.

Він мусить звикати до життя під голим небом, уміти самому собі зробити дах над головою, покласти ватру і зварити собі поживу, щоби в разі, як колись опинився би далеко від людей, міг сам подбати про себе. Дальше, мусить бути скавт готовий помогти всякому, хто помочі потрібує, бо в краях, де людей мало, без взаємної помочі життя було би неможливе.

Крім того вивчується скавт спасати життя потопаючим, попареним, погорільцям і всякому, що попав у якусь небезпеку, а на випадок не потрібує довго ждати, бо такі випадки часто трапляються і багато доброго зробили вже на світі хлопці - скавти.

Щоб, як слід, виконувати такі роботи, мусить скавт сам бути здоровий і рухливий і тому вправляється він гімнастично, бігає, ходить пішки, їздить на велосипеді (ровері) саме в тій цілі, щоб заховати здоровля і рухливість членів.

Скавти в Анґлії мають дуже практичну одежу, яку перейняли всі інші скавти світа. Широкий капелюх захищає очі перед яскравим світлом сонця. Шийний платок держить тепло у шиї і карку в зимову пору, не допускає соняшного удару у велику спеку і може служити як завивало у ріжних випадках або для чого-небудь. Короткі штани дозволяють йому скорше бігати, як інщому, якого штани сягають поза коліна і ще привязані до ноги.

Зелена вовняна підвязка не тільки піддержує панчохи, але як би випадком скоїлася в них дірка, скавт може вирізати кусник матерії з підвязки і залатати панчоху.

Палиця, що її держить в руках, не тільки придається скавтові в ночі до шукання дороги, але у випадку може служити за підпору, драбину, намет і до всякого іншого діла.

Загалом кожна річ, яку скавт має при собі, є пожиточна і може бути ужита до ріжних потреб.

Обіт і закон американського скавта.

Кожен американський скавт, вступаючи до скавтової організації, складає такий обіт (The Scout's Promise):

„Обіцяю чесно й сумлінно виконувати свої обовязки супроти Бога і краю, повсякчасно помагати ближнім, коритися скавтовому законові."

Скавтовий закон (The Scout Law) має 10 точок:

1. На честь скавта треба покладатися.
2. Скавт вірний своїй країні, своїм провідникам, своїм батькам, своїм начальникам і своїм підлеглим.
3. Скавт має своїм обовязком бути пожиточним і помагати іншим.
4. Скавт приятель усіх і брат кожного другого скавта незалежно від того, до якої соціяльної кляси той належить.
5. Скавт ввічливий і поводиться по лицарськи.
6. Скавт приятель звірят.
7. Скавт виконує накази своїх батьків, своїх ватажків і скавтмайстрів без заперечення.
8. Скавт завше усміхається і насвистує при всіх труднощах.
9. Скавт ощадний і хазяйноватий.
10. Скавт чистий думкою, словом і ділом.

Текст скавтового закону склав ген. Р. Баден-Повел, користуючись для цього законом японських лицарів-самураїв „Бушідо" та законами виробленими европейським лицарством. Переймаючи скавтінґ з Анґлії, деякі народи змінили форму та кількість точок цього закону (у французів та американців їх наприклад, 12, у галицьких українців 14 і т. д.), але зміст його зостався у всіх народів той же самий. (Дальше буде).

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ ПОЛЬСЬКУ ЖІНКУ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Польський уряд в Лондоні дістав вістку, що німецька окупаційна влада розстріляла в Катовіцах Марію Щтівер з Вісли за те, що вона, маючи доступ до пайкових купонів, вкрала чотири тисячі і видала їх своїм землякам в Ґенеральнім Ґуберніґторстві. Німці висліділи цю крадіж і засудили польку на кару смерти. Другу польську жінку, що помагала викрадати пайкові купони, німецький суд засудив на шість місяців тяжкої тюрми.

В Німеччині вже є дуже мало поживи і німці стараються, щоби ніхто не їв більше, як приказано. Поляків вони цілком виморюють.

ДО МЕКСИКА ЗІЗДЯТЬСЯ ПОЛІТИЧНІ ВТІКАЧІ.

МЕКСИКО. — Мексиканський уряд згодився дати дозвіл на приїзд двох тисяч еспанських льоялістів з Північної Африки. Це є частина республиканської армії і політичних збігців, які, після упадку народного уряду в Еспанії, перейшли до Франції і були там інтерновані. Пізніше їх вислано до Північної Африки і ще раз посаджено за дроти. Як Обєднані Держави вигнали націстів з Африки, то еспанських льоялістів звільнили. Зробили це не зараз, бо мусіли вперед переконати всякого роду квізлінгів, що негодиться тримати в концентраційних таборах людей, що перші впали жертвою фашизму. По довгих переговорах їм вдалося переконати французьку адміністрацію в Африці, що льоялістів треба випустити і вони приїздять до Мексика на сталий побут.

У Мексику вже є тринацять тисяч еспанських політичних еміґрантів. Багато з них поселилося на фармах, а робітники найшли працю в заводах.

Дня 8. липня прибув до Мексика перший транспорт польських воєнних скитальців, які мають там поселитися і працювати на ріллі. Він складається з 720 людей — жінок, старших чоловіків і дітей. Польські скитальці перебули довгу й невигідну подорож, але чуються щасливі, що нарешті найшлася країна, яка хоче дати їм спромогу поселитися на землі і забути всі націстські переслідування. Ці жертви фашистівського терору переїхали здовж і поперек Совєтський Союз, були якийсь час в Персії, перебували в Індії, а тепер опинилися в Мексику. Як саме вони дісталися з Індії до Мексика, це поки що тайна, але всі є вдоволені з того, що їх нікуди не будуть висилати.

Мексиканський уряд зробив свого часу з покійним вже ґенералом Сікорським угоду, що він дасть польським скитальцям землю на зорґанізування окремої хліборобської кольонії і буде старатися, щоби така розвивалася. Часть грошей на осування польської хліборобської кольонії в Мексику дає організація Лімана, бо це входить в обсяг її ділання. Список ново прибувших польських скитальців показує, що крім княгині Тереси Тишкевич, всі вони є досвідчені рільники і потраплять управляти землю так, що вона приноситиме користь не тільки їм, але й мексиканській державі.

Між скитальцями є 26 польських жидів, які також пристають до гурту і будуть управляти землю. З ними приїхав до Мексика польський консуль в Бомбею Генрик Стебельський. Він говорить, що скитальці мали в дорозі багато цікавих пригод і, що вони дуже вдячні мексиканському урядови за те, що приняв їх до себе в гості.

НОВИЙ ЖІНОЧИЙ ВІЙСЬКОВИЙ АМБУЛЯНС

Перший жіночий воєнний амбулянс для допомоги французької армії створили дівчата, що прибули в Америку з Франції. Амбулянс виступив з вправами і виряддом в часі Дня Бастілії в Ню Йорку. Амбулянс називається Рошамбо і має відіхати на службу до Північної Африки.

ПІДПИРАЙТЕ БИЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИМ ПІДІПРЕТЕ „СВОБОДУ".

25,000 ЖІНОК ЗАНЯТИХ У ВЕСТЕРН ЮНІОН

Ґазета „Тотс енд Дешиз", що її видають для працініків в телеграфічнім підприємстві Вестер Юніон, нараховує, що там занятих 25,000 жінок чи дівчат. Від червня 1940 р. число жінок, занятих підприємством, зросло на 71 відсотків. Колиж додати ще й післанців, що їх працю переняли жінки, то персонал компанії складається із 90 відсотків жінок. На початку біжучого року жінки становили 57 відсотків персоналу. Перед двома роками не було ані однієї дівчини на роботі післянця. Тепер є їх 2,500. Жінки працюють тепер при тяжких обовязках як механіки при будові та утриманю телеграфічних ліній, або їх направі.

ТАРЗАН, ч. 805. Зіля вертається.

Падаючи на землю від удару, Тарзан скоро посягнув руками догори й піймав якусь людину.

Потім його сильна права рука обняла за шию напасника.

Як його рука стиснула пальці, його жертва крикнула: „Ні, Тарзане, це я, Зіля. І я тільки жартувала".

Тарзан засміявся: „Отже Паладини тебе не освоїли. Ти всеще дика. Що ти робиш тут?"